

Dato: 10. desember 2020

Frå/til:

Referent: Helge Flø Kvamsås

Møteleiar: Kjell Ingolf Ropstad

Saksnr.: 20/4375

Til stades: Susanne Sørli Slettebakken (Vestland), Marcus Røseth Isachsen (Vestfold og Telemark), Johannes Lundvoll (Troms- og Finnmark), Oda Regine Elvenes (Nordland), Oskar Gåsø (Trøndelag), Hedda Haugen (Møre og Romsdal), Solveig Vik (Rogaland), Georg Gulli (Agder), Daniel Aluku (Viken), Sara Kahlid (Oslo), Johanne Dalsbø (Innlandet), Kjell Ingolf Ropstad, Synnøve Brandt og Helge Flø Kvamsås

Fråverande:

Kopi:

Referat frå Dialogforum 10. desember 2020

Statsråden innleia og ynskte velkommen, og gjennomførte ein presentasjonsrunde. Statsråden orienterte om koordineringsgruppa for sårbare barn og unge og fritidskortet.

1. Oppvekst

Vestland fortalte om koronasituasjonen. Mange har reagert på å ikkje få vere med vennane sine.

Vestfold og Telemark har sakna større fokus på å bygge opp mental robustheit hos barn og unge. Situasjonen no har gjort det synleg at det manglar.

Trøndelag meiner fritidskortet er utruleg spennande og viktig. Det å ha noko å drive med er viktig. Kjenner til fleire som har måttet slutte med sport grunna økonomi, eller som ikkje har kunne vore med på kino. Kortet må vere lett tilgjengeleg for alle. Han meiner det ikkje er mykje som skal til for å bygge band mellom ungdom når dei gjer aktivitetar utanfor skulen. Vi er laga for å vere i fysisk aktivitet, både for kropp og hovud.

Møre og Romsdal meiner koronasituasjonen har vore variert. Ein del som har slitt med fråver har møtt på heimeskule, og tala viser mindre fråfall enn i vår. Kan vere fleire faktorar, men dei som har slitt med å møte opp har no fått delteke i undervisninga. Dei som er avhengig av å vere sosial og likar å vere på skulen slit meir. Fritidstilbod vert prioritert av ungdomsrådet i Møre og Romsdal. Ser fleire uorganiserte, og fleire ungdommar har byrja med rus, barn ned i 12- til 13-årsalderen som sel dop. Fritidskort ei viktig løysing.

Rogaland sin representant bur i ein kommune som har fått prøvd fritidskort. Ser at dette tilbodet fungerer godt. Det får gode resultat med at fleire blir aktive. Skulane har vore hjelpsame. Det er også negative sider. Kan vere vanskeleg å få registrert aktivitetar som ein kan få støtte til. Håpar resultatata og tilbodet no kan vere ein inngangsport for å spreie tiltaket vidare.

Agder positive til at fritidskortet vil hjelpe ungdom over i aktivitet. Håpar å få sjå det i større skala rundt om i landet, og at fleire kan bruke det.

Viken har utvikla ein app for ungdom i fylket som gjer at dei kan vere med på ulike aktivitetar for ein billigare penge, kalla Bizzy. Er skeptisk til nettsider som arena for å bruke fritidskortet, og tilrår heller ein app. Det er viktig at ungdom blir høyrte og sett under pandemien. Ungdom vert meir isolerte og deprimerte under pandemien. Skulehelsetenestene vert ekstra viktige i ein slik situasjon. For få helsesjukepleiarar i utgangspunktet, og i tillegg omprioriterer midla. Ynskjer øyremerking av midla til dette.

Oslo viser til at vi i mars opplevde vår første lockdown, og ikkje var førebudd. No oppleve vi det igjen, og burde vere førebudd. Ungdom vert einsame og det slit på den psykiske helsa. Fritidstilboda er stengt, og dei burde vore heldt opne. Vil ha lågterskel fritidstilbod der ein kan snakke med folk. Vil ha fleire lågterskel psykologtilbod der ein kan snakke med folk når ein faktisk treng det. Koronasituasjonen gjer at det er lite oppmøte på skulen, redusert undervisning og meir sjølvstudie.

Innlandet viser til at det er viktig at alle får eit tilbod å gå til. Kulturtilbod bør også prioriterast, ikkje berre idrett. Synast det har vore sagt mykje anna bra.

Troms og Finnmark viser til at det er fint med gode tilbod, men det er viktig at ein må komme seg til tilbodet. Treng kollektivtransport, taxiordning eller andre måtar å tilrettelegge på.

Viken la til at det er viktig at kommunane og fylkeskommunane ser viktigheita av ungdomsråd.

2. Ungdomsråd og ungdomsmedvirkning

Statsråden innleia om at ungdoms medverknad og ungdoms moglegheit til å delta er viktig der og då, og kan gje viktige resultat seinare.

Rogaland synast at Ungdommens distriktspanel osv. er veldig gode. Synast det er viktig at folk som er omfatta får høve til å spele inn. Alle leiarane av ungdomsråda av fylka møtast jamleg. Det fungerer godt og ein diskuterer gode saker. Det hadde vore fint å hatt ein struktur rundt dette, og få tydeleg bestilling på kva saker ein bør spele inn. Ynskjer eit nasjonalt ungdomsråd.

Vestfold og Telemark saknar ei felles oppskrift om korleis ungdomsråda skal jobbe og korleis dei bør samansetjast. Jo likare ein er i arbeidsform, jo enklare er det å kunne kommunisere på tvers av kommunegrensar. Er litt ulik praksis. Saknar ei felles oppskrift.

Viken viser til rettleiaren frå Bufdir, men meiner det viktigaste er at ein prøvar å samkoordinere ungdomsråda og finn ein måte som passar dei best. Gode rettleiarar er viktig.

Troms og Finnmark er opptatt av ungdomsmedverknad. Har eit regionalt ungdomsråd i Nord-Troms der ordførarane og ungdomsråda møtast, gjer aktivitetar og diskuterer dei viktige sakene. Viktig med god sekretær eller koordinator. Rettleiaren er god, men kunne vore betre. Viktig at det ligg i reglementet og at det følgjer ressursar med. I tillegg til god struktur er det viktig å drive med god opplæring. Folkevalgtopplæringa bør omfatte ungdomsråda.

Rogaland viser til rettleiaren. Den er god, men kan bli betre. Deira representant er med i ei gruppe som bidrar til utviklinga. Vil komme med malar og vil det skal vere enklare for ungdomsråda å bruke. Deler synspunktet om at dersom det er bygd opp likt kan ein enklare dele erfaring. Rogaland har samarbeida ein del med Nordland. Rogaland har vore med på folkevaltopplæringa, noko som var nyttig og lærerikt.

Møre og Romsdal har sikra at ungdomsrådet skal få tale- og møterett i fylkestinget. Har tidlegare hatt talerett etter førespurnad. Den har ikkje vore brukt. Gode retningslinjer er viktig. Det kan trygge dei som er med.

Agder viser til at det er viktig å ha ein god koordinator. I Agder har dei fått begrensa forslagsrett, noko som er eit steg i rett retning frå å ha berre tale- og møterett. Nokre politikarar tek ikkje ungdom seriøst, og brukar ikkje ungdomsråda.

Nordland har hatt ungdomsråd på fylkesnivå i 20 år. Ynskjer å bidra i dei store sakene, også dei som går utanfor fylkestinget.

Trøndelag synast felles møtearena med nærliggande kommunar verkar som eit godt grep. Eit felles møtepunkt sikrar kontinuitet.

Viken meiner medverknad er viktig, og at fylka bør ha god kompetanse. Dei store nasjonale sakene er vanskeleg å ta tak i for eit råd på fylkesnivå. Det er vanskeleg å ta for seg slike store saker som eit enkelt fylkesråd på kvar si tue. Treng nokon som kan samordne og koordinere på nasjonalt nivå. Meiner det gjev mening å ha det nasjonalt når det finnast regionalt og lokalt.

Vestland meiner også dette med gode koordinatarar og sekretærar er viktig. Sekretæren kan ikkje ha mange andre ansvar. Må jobbe hovudsakleg med ungdomsråd og ungdomsmedverknad.

3. Utdanning og opplæring

Rogaland viste til at dei har eit sommarskuletilbod. Det er eit ekstremt godt tilbod der dei som ikkje har fått ståkarakter får tilbod om å ta opp igjen, slik at dei tek att tapt progresjon. Då slepp dei falle ut, og eit viktig bidrag til nullvisjonen. Ynskjer at flest

mogleg skal gjennomføre vidaregåande. Då er tilbodet viktig. Eit tilbod der ungdom kan vise at dei ikkje har gitt opp. Rogaland har også byrja med lærlingeråd.

Møre og Romsdal viser til at eksamen får mykje merksemd. No er dei usikre på om det vert eksamen og korleis eksamen skal gjennomførast.

Vestfold og Telemark viser til at det å fullføre VGS er viktig. Synast sommarskule verkar som eit godt grep.

Oslo sitt ungdomsbystyre meiner rasisme og diskriminering bør inn i skulen. Vil jobbe for at dette skal bli ein del av Oslo-skulen. Dei meiner også at eksamen bør bytast ut med mappevurdering.

Troms og Finnmark viser til at ein må flytte eller pendle langt etter ein har fullført grunnskulen mange stadar, som i hans heimkommune. Har gjort eit dropout-prosjekt, der elevane har fått meir oppfølging. Det er kalla Lyngen-modellen. Vidare er elevmedverknad også viktig, som ungdomsmedverknad generelt. Mange av dei same problemstillingane gjer seg gjeldande. Viser også til at det er viktig å gje merksemd til lærlingane. Trøndelag og Nordland har lærlingeråd, noko som er eit godt grep.

Trøndelag ynskjer også å få avklart eksamensforma. Det er viktig å få vite kva ein skal gjere i eksamensperioden som kjem til våren.

Viken viser til at ein del ungdom har privatisteksamen. Vart kaotisk for desse sist vår. Viktig å unngå det. Viser også til at mange ungdommar meiner ein eksamen kan vere urettferdig, sidan dei ikkje har fått den undervisninga dei burde ha fått.

Vestland viser også til at ein del mistar undervisning på grunn av karantene og småsjukdom, og at ein då må drive sjølvstudie. Det fungerer ikkje alltid.

Møre og Romsdal viser til at forutsigbarheit er viktig, og det kan ein få med eksamen. Elevane opplev også at dei ikkje har fått den undervisninga dei fortener. Koronapandemien gjer også at ein del flyttar merksemda frå å prestere på skulen til å ha det bra med seg sjølv.

Viken opplev at fylkestinget er for medverknad, og dei har no fått eit fleirkulturelt råd. I distrikta må ein sjå på alternative løysingar for kollektivtransport, fordi det tek lang tid å komme seg til og frå skulen. I Østfold hadde ein ei løysing med minibussar, kalla Flex. Også ved fest og moro i helgene treng ein transport, og "vennetransport" er ei tvilsom løysing.

I Møre og Romsdal er transportordningar som "heim for ein 50-lapp" lite marknadsført. I Troms- og Finnmark brukast den, men har ikkje lang nok rekkevidde.

Vestfold og Telemark har også hatt ordninga med heim for ein 50-lapp. Synast dette med transport er viktig, fordi det legg til rette for sosialt samvær. Ein del vel å nytte seg av vennekøyring, og det er fare for ein del køyring i ruspåvirka tilstand.

Innlandet har heim for ein 50-lapp og Flex.

Trøndelag har også heim for ein 50-lapp, men ikkje i Trondheim kommune. Nyttast i distrikts-Trøndelag. For dei som kjenner til det, fungerer det bra.

Statsråden spurte om kor lenge ungdomane er valt. I Møre og Romsdal er det eitt år. Liknande ordning i andre år. I Troms og Finnmark er det noko uklart, men ser ut til at dei er valt i to år. Meiner eitt år som funksjonstid som leiar er ei god tid, sidan det skjer mykje på eitt år i ungdommanes liv. Agder har ganske lik ordning som dei andre. Viken har at leiar veljast for eitt år. I Viken har dei måtte tilpasse seg at det nasjonalt er bestemt at leiar veljast av ungdomsrådet, ikkje ungdommens fylkesting. Vestfold og Telemark har også utfordringar med dette, men har tilpassa seg noko. Dei har diskutert moglegheita for at leiar eller nestleiar kan bli to-tre månadar ekstra, for å sørge for opplæring av dei som tek over. Vestland har normalt val for eitt år, men i samband med fylkessamanslåinga har perioden blitt 1,5 år, for så å gå tilbake til eitt år neste år. Rogaland og Innlandet har også hatt uklarheit om lengde.